

gelegen sinus. Dit mechanisme geheel analoog aan het eerste veroorzaakt een hartpols in de venae, een pols, die uit den aard der zaak negatief is, d. w. z. verkleint op het oogenblik, dat het hart zich (misschien 18-maal per minuut) samentrekt.

Beide soorten van stroomversnelling werden door de experimentatoren aan de staartvin waargenomen en onder verschillende verhoudingen bestudeerd. Zij meenen, dat die aspiratie voor den grooten bloedsomloop haast even belangrijk is als de voortstuwende kracht, die van de hartkamer en den bulbus aortae uitgaat. Men vormt zich alzoo al een hoogst onvolledige voorstelling van de circulatie der visschen, indien men den lagen bloedsdruk dezer dieren naar de maatstaf der zoogdieren meet. Omgekeerd werpen de vermelde feiten een eigenaardig licht op de aspireerende werking van het hart, welke, zij het ook in geringe mate, bij de zoogdieren is blijven bestaan.

ZWAARDEMAKER.

INGEZONDEN.

Geachte Heer Redacteur-Gérant!

Als bijdrage tot het nog open vraagstuk van de aetiologie en de therapie van morbus Barlowii, in de laatste dagen een ziekte zóó up to date, verzoek ik U het volgende te plaatsen, mede een bewijs dat Dr. TEN S. terecht ons nescio in deze materie op den voorgrond plaatste:

Een meisje is gedurende de eerste twee maanden van haar leven gevoed met $\frac{1}{3}$ goed-gekookte melk en $\frac{2}{3}$ water, terwijl de flesch niet altijd frisch rook. Het deponeerde groene alvus, vermagerde, en nuttigde nu buiten mijn weten van de 2de—4de maand NESTLÉ met water gekookt en melksuiker, waarbij eerst de ontlasting verbeterde, het kind iets toenam in gewicht, maar al spoedig *pijnlijk kreunde* bij opnemen en aankleeden, zelfs voor léken zeer frappant *rachitische symptomen* aanbod, en volgens de moeder op het gelaat veel vliegensteken (!) vertoonde, waarvan de blauwe speldeknop-groote *vlekjes niet wilden verdwijnen*.

Bij onderzoek bleek het meisje duidelijk aan morbus Barlowii (s. MÖLLERI) en rachitis te lijden.

Therapie: *sinaasappelsap* (2 daags, hoewel bijna niet te koop en voor een boer te duur: f 0.22⁵ per stuk), *vleeschnat*, *gekookte melk* met water, verbod van NESTLÉ; gedurende 14 dagen volgehouden, geen verbetering; de petechiën en het pijnlijk kreunen blijven. Thans hetzelfde, plus aardappelpurée gedurende nog 3 weken; resultaat nihil, het kind wordt zwakker, oedeem van oogleden, handen en voeten, ernstige anaemie met blauw-witte huidverkleuring, bloeding van het tonglijmvlies. Nu wordt voorgeschreven: *ongekookte melk* (van eigen bijzonder gevoede koe) met water $\bar{a}\bar{a}$ naast sinaas-

appelsap, vleeschnat, aardappelpurée. Eerst treedt geringe verbetering op (14 dagen): petechiën en pijnen verdwijnen, oedemen en anaemische symptomen blijven; daarna plotseling weer petechiën en een groot bloed-extravasaat in één ooglid, sterke oedemen, katarrhale rhonchi, exitus te voorzien. Ten einde raad wordt naast het bovenstaande toegeliend *spir. am. anisat.* 2 gram de dië, waarna in 3 dagen zoowel de verschijnselen van morbus Barlowii als die van hartzwakte verdwijnen (zelfs de tong geeft bij aanraken geen bloeding meer) om *onniddeijk* terug te keeren bij weglaten van de *spir. am.*, terwijl vervangen van ongekookte door gekookte melk (om het gevaar voor tuberc.) met toedienen van *spir. am.* eerst *in omstreeks 14 dagen* weer enkele petechiën en lichte pijnuitingen te voorschijn roept.

Met ongekookte melk, sinaasappelsap en *spir. am.* gaat het thans sedert 4 weken uitstekend: het kind neemt in gewicht toe, is alleen nog vrij anaemisch. De geheele duur der ziekte bedraagt dus hier zeker 3 à 4 maanden. Dit toont aan, dat de gewoonlijk voorgeschreven therapie deze aandoening van half-scorbutischen, half-rachitischen aard *niet altijd* „in enkele dagen op „weg van genezing brengt” (dit *Tijdschrift*, 1899, II, blz. 1050), zoodat men bij morbus Barlowii niet enkel wat aetiologie (Dr. TEN S.), maar volgens dezen casus ook wat therapie betreft, met algemeene gevolgtrekkingen zeer voorzichtig dient te zijn. Overigens kwam morbus Barlowii hier in 5 jaar niet ter mijner kennis, terwijl het van belang is te weten, dat de kunstmatige voeding van zuigelingen volgens oud „gebruuk” hier bestaat in: een beschuit op een schoteltje gelegd, overgoten met rijkelijk kokend water en bestrooid met *boter* en suiker; kinderdiarrheën komen bij aldus-gevoeden hier niet veel voor (wèl bij de hier zoo onrein toegepaste flesch-voeding), daarentegen rachitis als regel. Volwassenen met eenzijdige voeding (aardappelen, roggebrood *zonder boter*, gemis van versche groente, van tijd tot tijd een weinig gerookt varkensvleesch) vertoonen evenwel hier veel scorbutische verschijnselen.

Putten (G.), 26 Nov. 1899.

Arts HAENTJENS.

CORRESPONDENTIE.

Tegelijk met dit nummer wordt aan de abonné's als bijlage bij het *Tijdschrift* verzonden het verslag van de algemeene zittingen van het negende Internationaal Oogheekundig Congres, dat in Augustus van dit jaar te Utrecht gehouden werd. De Redactie besloot dit verslag voor rekening van het *Tijdschrift* te doen drukken en uit te geven, om daardoor het Congres tegemoet te komen in de kosten verbonden aan het uitgeven van de *Comptes rendus*. Daardoor zijn wij tevens in staat onzen abonné's dit verslag aan te bieden.

Red.-Gér.
